

Prednášky z Kristológie

Piata prednáška

Viktor Thieben

Bratislava, 10.februára 1997

Téma "syn človeka" je aj medzi témami kristológie veľmi náročná a a otvorená, ale tento problém, otázka podstaty toho, čo to je syn človeka, sa tiahne celým evanjeliom. Vyše dvadsaťkrát sa tu vyskytuje tento termín, a v zaujímavých súvislostiach, o tom vám chcem dnes hovoriť. Vypočujme si evanjelium:

Ján 1,43-51: „Druhého dňa chcel Ježiš odísť do Galiley a našiel I llipa. Ježiš mu riekol: Nasleduj ma! Tento Filip bol z Betsaidy, mesta Ondejevho a Petrovho. Filip našiel Natanaela a povedal mu: Našli sme toho, o ktorom písal Mojžiš v Zákone, aj Proroci, Ježiša, syna Jozefovho z Nazareta. Natanael mu povedal: Či z Nazareta môže byť niečo dobrého? Odpovedal mu Filip: Pod' a vid'! Nato videl Ježiš prichádzať Natanaela a riekol o ňom: Ajhľa pravý Izraelita, v ktorom nieto lestí! Povedal mu Natanael: Odkiaľ ma znáš? Odpovedajúc mu Ježiš riekol: Prv ako ťa Filip zavola, videl som ťa, keď si bol pod figovníkom. Odpovedal mu Natanael: Majstre, ty si Syn Boží! Ty si Kráľ Izraelský. Odpovedajúc mu Ježiš riekol: Keď som ti povedal, že som ťa videl pod figovníkom, veriš? Uvidíš väčšie veci ako tieto! Potom mu riekol: Veru, veru, hovorím vám, uvidíte nebo otvorené a anjelov Božích vystupovať a zostupovať na Syna človeka!"

Ján 2,1: „Na tretí deň bola svadba v Káne Galilejskej a bola tam matka Ježišova.“

Tak vidíte, to je úplný začiatok pôsobenia Ježiša Krista. Krátko, o čo tu ide. Ježiš našiel Filipa. Nájst' môžeme len niekoho, koho hľadáme. Tento termín je použitý v evanjeliu vtedy, keď ide o jedného učeníka. O niekoho, koho zvolil Kristus medzi svojich apoštolov. Je smozrejmé, že stať sa Kristovým učeníkom, nasledovníkom, znamená patriť do najintímnejšieho okruhu osôb okolo neho. Takže je to hlboká karmická záležitosť. Tak ako je samozrejmé, že každá osobnosť, o ktorej je reč v Biblii, v evanjeliu zvlášť, má svoje hlboké opodstatnenie. Tak našiel teda Filipa a Filip v radosti povedal Natanaelovi, ktorého zrejme poznal, že *pod', našli sme toho z Nazaretu*. Na to hovorí Natanael, čo už môže byť dobrého z Nazaretu! Vidíte, to je zase medzi riadkami poukaz na to, že Nazaret bol sídlom určitej sekty.

Tam boli nazorejci, ktorí patrili k esejcom. Preto si Natanael myslel, že Ježiš Kristus patril do tejto sekty, že odtiaľto prichádza. No teraz príde pasáž, keď ho uvidí Ježiš Kristus. Hovorí, ty si opravdivý

Izraelita, v ktorom niet faloše (to bol starší preklad, teraz je - nieto lesti) a na to Natanael hovorí, ty si skutočne kráľ Izraela a Syn Boží. Uvedomte si, že to je logický nezmysel, že? Toľko zatiaľ. Pretože Ježiš povedal, ...ja som ťa videl sedieť pod figovníkom..., už mal Natanael niečomu veriť? Prečo? Keby tu nebol skrytý nejaký ezoterný moment, ktorému na prvý pohľad nerozumieme, tak by to nemalo zmysel. Treba vedieť, že figovník bol svätý strom a symbol starého indického zasvätenia. Aj Budha podľa legendy sedel svojho času pod figovníkom. Teda to bol dôkaz pre Natanaela, lebo zrejme on sedel pod figovníkom, a to znamená, že bol zasvätenec a teraz videl, že tento cudzí, tento pochybný prorok z Nazaretu to na prvý pohľad spoznal.

Samozrejme ten, kto je na vyššom stupni zasvätenia, pozná toho, kto je menej zasvätený. Tak Natanael videl, že má pred sebou človeka, ktorý je na vyššom stupni zasvätenia ako on sám. A on sám bol zasvätený na piatom stupni - hneď vám to vysvetlím, pretože Ježiš hovorí ...pravý Izraelita.

Pri tomto zasvätení ide o zvláštnu vec, lebo tu ide o Žida. Z toho vidíme, že aj tu boli určité zasväcovacie školy. Byť Židom neznamenal len dodržiavať Mojžišov zákon a chodiť do Šalamúnovho chrámu,

ale bol tu aj iný prúd, to je tu celkom zjavné a bude to aj v ďalších príkladoch zjavné. Prvý stupeň tohoto zasvätenia, keď žiak má už určitú prípravu, sa označuje ako cudzinec. Keď si prečítate! napr. Abraháma, tam je hneď v prvých vetách, že býval v Chárame a Abrahám bol cudzincom vo svojom domove. Wágner s tým začína v Blúdiacom Holanďanovi, ten Holanďan, ktorý si hľadá domov - tak to vysvetľuje, ten, kto je bez domova. V istom zmysle my všetci sme bez domova, lebo určite nemôže nikto z nás o otázkach, o ktoré sa zaujíma a ktoré ho trápia, hovoriť s hocikým, niekedy ani s najlepším priateľom. Teraz to možno trochu menej cítite, ale počas 40 rokov komunizmu bolo priam nebezpečné o týchto veciach hovoriť aj s dobrými známymi. Toto je ten prvý stupeň, potom je bojovník atď. Ten piaty stupeň je taký vysoký typ zasvätenca, ktorý *zastupuje pred duchovným svetom celý národ*, volal sa Peržan, Egyptan, alebo v tomto prípade *Izraelita*. Teda je to ten, kto má najvyššiu hodnotu v rámci daného národa. To bol Natanael, ako vidíte. Lebo Ježiš ho tak oslovuje - *pravý Izraelita bez faloše*. A nato Natanael hovorí, tak ty si leda *kráľ*, to znamená ešte vyšší stupeň - šiesty a *Syn Boží* bol siedmy stupeň zasvätenia.

Ale teraz čo ďalej? Medzi dvoma osobami sa tam odohráva krátky rozhovor, ktorý má hlboký ezoterný obsah. Keby ste z toho vyradili tento aspekt, tak potom to nedáva zmysel. A teraz hovorí Ježiš: *Veru, veru, hovorím vám, uvidíte nebo otvorené a anjelov Božích vystupovať a zostupovať na Syna človeka*. Tuje po prvý raz spomenutý termín *syn človeka*. Tak vidíte, aký je to základný termín. Prečo nehovorí na mňa? Prečo sa Kristus sám od seba dištancuje? Je ten *syn človeka* niečo iné ako on?

Je tu maličkosť, ktorú neviem vysvetliť, ale vám o nej poviem, nby ste videli tú ohromnú jemnosť prekladov. Grécky tu je: *hum fujos tu antropu*. Tu antropu je genitív. To je niečo podobné, ako keby som povedal po slovensky *ten syn toho človeka*. Skutočne to slovo *tu* pred genitívom je

zbytočné, lebo koncovkou slova *antropu* (namiesto antropos, nominatív) je vyjadrený genitív. Ale tu stojí vlastne *ten syn toho človeka*. Čo to znamená to *toho*, prečo? Alebo to znamená človeka s veľkým "Č"? Prečo je tam ten člen? A to je vždy, keď sa o tom hovorí, vyše dvadsaťkrát v evanjeliu, vždy je tam ten člen, ktorý je zbytočný. Zvlášť ťažké je aj to, že tento termín syn človeka, budeme to ďalej takto hovoriť, nie je exaktný. Ale vidíte, nepomôžeme si. Prekladateľ tiež nemohol napísať: *...ja som ten Syn toho človeka*. To by sme potom vôbec nerozumeli.

Tento termín, syn človeka, pochádza z perzských náboženských kruhov. A síce je to otázka, s ktorou sa môžete stretnúť v rôznej literatúre. Traduje sa, že pochádza od *Zarathustru*, ktorý podľa Porfíria (gnostik) žil okolo roku 6000 pred Kristom, ale podľa Plutarcha, ktorý je najpopulárnejší z gréckych veľkých historikov, žil asi v roku 600 pred Kristom. Pravdu majú obaja. Zarathustra bol reinkarnovaný počas tých šesťtisíc rokov 13 až 14-krát. Známe sú legendy, ktoré o tom hovoria, ale nie sú do detailov zhodné. Teda vyše 10-krát a bol aj Zarathas, aj Nazarenos. Bol na dvore babylónského kráľa vtedy, keď sa udialo tzv. babylónské zajatie Židov a bol tam učiteľom židovských znalcov písma, vedcov, napr. Nehemia, bol tam aj prorok Daniel. To boli rozhodujúci ľudia, ktorí zostavili Starý zákon pod vplyvom Zarathasa, ktorý bol reinkarnovaný Zarathustra. Na tomto dvore babylónského kráľa bol súčasne aj grécky filozof Pythagoras. Takže Pythagoras a Nehemia boli kolegovia na dvore babylónského kráľa a ich učiteľom bol Zarathas. Odtiaľ pochádza podľa ľudí, ktorí toto študovali, jednoznačne tento termín - syn človeka. Teda nie je židovského, hebrejského pôvodu. Nemá priamo v ezoterike židovstva svoj pôvod, ale je importovaný do židovskej tajnej náuky. To len na vysvetlenie.

Prosím, uvedomme si závažnosť tejto situácie. To, čo má Ježiš Kristus povedať Natanaelovi, ktorý ho uznáva ako prvý za Syna Božieho, kráľa Izraela, ako veľkého zasvätenca, je *„...odteraz budeš vidieť anjelov božích zostupovať a vystupovať na Syna človeka“*. Koniec. A hneď na to: *„A na tretí deň bola svadba v Káne Galilej-skej...“*. Štylisticky krásne rozdelenie na kapitoly vzniklo až oveľa neskôr, v 4. storočí. Teda ide o základnú informáciu, základnú vec.

Ďalší príklad máme v (Mt 9,1-8): *„Uzdravenie porazeného*.

I vstúpil na loď, prepravil sa a prišiel do svojho mesta. A hľa, priniesli k Nemu porazeného, ktorý ležal na nosidlách. Keď Ježiš videl ich vieru, povedal porazenému: Dúfaj synu, odpúšťajú sa ti hriechy. - A hľa niektorí zo zákonníkov hovorili si pre seba: Tento sa rúha. Ježiš znal ich zmýšľanie a riekol: Prečo zmýšľate zle o veciach. Co je ľahšie povedať, odpúšťajú sa ti hriechy?, alebo povedať: Vstaň a chod! - Ale, aby ste vedeli, že Syn človeka má moc odpúšťať hriechy na zemi, - hovorí porazenému: - Vstaň, vezmi si svoje lôžko a chod domov! 1 vstal a odišiel domov. Keď to zástupy videli, preľakli sa a zvelebovali Boha, že takúto moc dal ľuďom.

Zoberme (Mt 12, 1-8): *„Vymŕvanie klasov v sobotu. V ten istý čas šiel Ježiš v sobotu pomedzi zbožie a učenci boli hladní, začali trhať klasy a jesť. Keď to videli farizeji, povedali mu: Ajhľa tvoji učenci robia, čo nie je dovolené v sobotu robiť. On im však povedal: Či ste nečítali čo urobil Dávid a jeho sprievod, keď boli hladní, ako vošiel do domu Božieho a jedol*

z posvätných chlebov, z ktorých nebolo dovolené jesť ani jemu, ani jeho sprievodu, jedine kňazom, alebo či nečítali v Zákone, že kňazi v sobotu znesväcujú v chráme sobotu a sú bez viny? Hovorím vám, tu je niečo, čo je väčšie ako chrám. Keby vedeli čo znamená, milosrdenstvo chcem a nie obeť, neodsudzovali by ste nevinných, lebo Syn človeka je pánom soboty.

Tak vidíte, máme tu dva takéto príklady, kde je prízvukované, že Syn človeka má plnú moc odpúšťať hriechy a Syn človeka je pánom soboty. Ešte by som chcel povedať jeden príklad, ale nebudeme lo čítať, je to stretnutie Ježiša s Nikodémom (Ja 3,1-21), ktorý bol tiež s dnou z vedúcich postáv židovstva.

Je tu ďalší príklad, veľmi zaujímavá pasáž, keď Ježiš stojí pred Kaifášom a vyhýba sa otázke - si ty Syn Boží, ale odpovedá tak, že on je Syn človeka (Mt 26, 63-64). Teda okolo toho syna človeka sa nazbiera celý rad takýchto záhadných otázok. Čo je to ten syn človeka, keď pred chvíľou som povedal, že pochádza zo Zarathustrových mystérií, ezoterného učenia Zarathustru?

Aby sme mali jasné základné pojmy, musíme si povedať, čo vedeli staré národy ako Gréci, Peržania pod týmto pojmom. Všeličo, prosím. Nie je to jednoznačný pojem, preto je to také problematické a tým, že Kristus prišiel na svet, sa tento pojem ešte rozšíril, stal sa ešte záhadnejším, než bol pôvodne. V každej kultúre, v každej epoche musia byť vedúce osobnosti, ktoré vo svojom duševnom vývoji predstihujú ostatných a sú schopní viesť ich k tomu, čo v budúcnosti je úlohou toho ktorého národa v príslušnom období. Keď to berieme trochu vážnejšie, vnútornejšie, tak zasvätenec, ktorý absolvoval školenie, ktoré je možné v jeho epoche, stojí na konci toho vývoja vo vedomí o dva stupne vyššie ako priemer národa.

Povedzme, v starom Egypte prežíval aj ten najvyspelejší, hotový človek tzv. dušu pocitovú. Všetky jeho duševné zážitky, jeho duševný život, boli iba reakciou na vonkajšie dojmy. Prežíval dokonalosť prírody vo všetkom tak intenzívne, že nemal potrebu sám uvažovať o veciach, sám od seba niečo pridať k týmto dojmom, ktoré mal. Čiže jeho duša bola reakciou na vonkajšie vnemy. Ľahko sa o tom presvedčíme. Pozrime sa, ako vyzerá jedna egyptská pyramída alebo hocijaký iný egyptský pomník - kameň nechal tak, ako je v prírode. To bola pre neho krása, to mu stačilo. Nebol ako gotickí umelci a remeselníci; na gotickom chráme nenájdete vlastne ani kúsok neopracovaného kameňa.

Teda u starých Egyptčanov o dva stupne vyššie znamená ten stupeň, ktorý mali Gréci - to je duša rozumová a potom ešte stupeň, ktoré ľudstvo dosiahlo ako celok postupne v 15. storočí, a to je duša vedomá. Tak zasvätenec v starom Egypte bol na úrovni duše vedomej. Samozrejme, to bolo málo vyvolených jednotlivcov.

A takýto človek, ktorý mal vyšší stav vedomia, vyššiu úroveň (ale nie vo všetkom, to neberte tak, lebo by tam nemohol žiť), ten tam mohol hrať vedúcu úlohu, mohol udávať smer vývoja, poučovať druhých a ukazovať cestu, rozhodovať sám o tom, čo tí druhí neboli schopní, lebo nemali toľko duševnej sily. Tak termín syn človeka znamenal niekoho, kto má takúto vysokú úroveň vedomia, funkciu vo svojom národnom prostredí. Syn človeka bol teda nejaký vyvolený vodca, ktorý ostatných viedol. To bol syn človeka.

To je jedna vec. Zároveň syn človeka znamenalo aj to, ako som už minule naznačil, že je produktom

toho, čo doteraz (myslím na ten dotyčný vývojový stupeň) príroda a kozmos človeku dali. Napr. som na úrovni duše pocitovej a potom to, čo je perspektívne, čo smeruje k ďalšiemu vývoju, a čo je teda produktom tohto stupňa, že získavam niečo nové, že pracujem, budujem niečo nové (či vedeme, alebo nevedeme, teraz na tom nezáleží), to je syn človeka, to je ten plod mojej duševnej práce pre budúcnosť. Neznamená to nič iné, ako to, že syn človeka môže znamenať všeličo, podľa toho, z akého hľadiska sa na to dívam.

Tak vidíte, ako je to zložitú. Nemôžeme si do všetkých nuansí ani predstaviť, aký to má význam. Syn človeka je ale označenie pre ten produkt našej duševnej práce, nášho duševného úsilia, ktorý potom - a to hrá veľkú úlohu zvlášť v súvislosti s Kristom, posúva celý náš vývoj, duševný život o jeden krok, stupeň vo vývoji a to je to, čo je tu myslené, že ... odteraz budeš vidieť anjelov Božích zostupovať a vystupovať na Syna človeka. Na túto tému musíme trošku hovoriť o minulosti. Je to niečo tak základné, že to musíme mať stále pred očami, celú koncepciu svetového vývoja. Mimochodom v správach hovorili o jednej knihe, ktorá vyjde pod titulom Na konci záhrady. O záhrade bolo vysvetlené, lebo to bol životopis jednej osoby, že pod tou záhradou myslí detstvo ako celok. A čo je v Biblii raj - nazývame to detstvom ľudstva, záhradou. Má to iný ezoterný význam, samozrejme. Záhrada, vinohrad alebo podobná symbolika znamená éterickú sféru, keď človek žil ešte v harmónii s prírodou, keď ešte nežil fyzicky, ale étericky a vypadol z toho i stále viac a viac sa vzdaloval od toho stavu, ktorý niektorí básnici nazývajú zlatým vekom, napr. Ovídius.

Človek vypadol zo súvislosti s duchovným svetom a teraz si predstavte, že človek sa stále vzdalojuje, stále zostupuje, celý jeho život má zostupnú tendenciu, stáva sa tvrdším, väčším egoistom, nemyslím

to morálne, zaujíma ho stále len ten hmotný materiálny svet, jeho záujmy, jeho impérium, jeho organizácia, jeho spoločnosť, jeho rodina. Stále viac a viac. Veľmi ľahko sa presvedčíme, kam to viedlo, zoberme si starý Rím. Tam veľmi krásne vidieť, ako sa z tých najstarších čias vyvinul človek a jeho vzťah k duchovnému svetu. Príde čas, keď človek už je natoľko osamostatnený, že na to, aby sa mohol obrátiť a znovu získať kontakt s duchovným svetom, potrebuje nový duchovný impulz, najvyšší, najsilnejší duchovný impulz - to je príchod Krista, ktorý znamená obrat vo vývoji ľudstva, aspoň ideovo. I existuje nová možnosť, šanca pre každého človeka spojiť sa s Kristovým impulzom, prijať Krista do seba, ako to formuloval apoštol Pavol, a tým zase nájsť kontakt s duchovným svetom. A tu je to, čo Kristus vlastne jasne hovorí: odteraz budeš vidieť anjelov zostupovať a vystupovať na Syna človeka, na ten produkt našej duše, nášho duševného úsilia tu na svete. Teraz je to niečo nové, doteraz to možné nebolo. To je jeho prínos. Čiže, tá priepasť medzi duchovným a fyzickým svetom, ktorá sa utvorila a v ktorú židovstvo tak pevne verilo, že si nevedelo predstaviť, že môže byť preklenutá, však to je tragédia židovstva; tá sa príchodom Krista ideovo preklenula.

Tým, že tu bol Kristus, že bol v ľudskom tele ako Ježiš, tým bola daná možnosť, že zasvätenec ako Natanael, ktorý *sedel pod figovníkom*, ktorý bol žiakom zasvätenia na piatom stupni, teda celkom vysoký, výnimočný, že ten mohol vidieť jasnovidné duchovné bytosti v spojení s ľudskou dušou, čo dovtedy nebolo možné. Ani vtedy to nebolo možné z jednej hodiny na druhú. Ale my všetci pracujeme neustále na tom, čo sa volá v ezoterike *manas*. *Manas* znamená *premenenú astralitu*, lebo na astralite neustále pracujeme, či chceme, či nie. Uvedomme si to, prosím.

Každý vnem je možný len preto, že máme astrálne telo. Kameň nemá nijaký vnem, ani kvet, ale zvierajú už áno, už reagujú na okolitý svet, pretože majú astralitu. Ak človek hocičo chce, myslí a cíti, robí to pomocou svojich astrálnych síl. Keď sa započúvam do nejakej krásnej hudby alebo keď sa nahnevám, že niekto mi niečo sľúbil a nedodržel svoje slovo....tak stále je to astralita.

Teda sú tu dve možnosti, aspekty tejto práce. Jedna je tá, že vôbec astralitu používam, a tým na nej pracujem, nechtiac. Okrem toho je tu možnosť vedome na nej pracovať. Napríklad niekto ma nahnevá a ja potlačím hnev, neukážem hnev alebo presvedčím sám seba, že to nie je dôstojná reakcia hnevať sa. Poviem si, že ten druhý za to nemôže, on tomu zle rozumel alebo ja som to mal vtedy niečo ináč povedať, nie je to jeho chyba, je to vlastne moja chyba. Teda pracujem na sebe tak, že k tomu hnevu ani nedôjde. To znamená v najbližšej situácii, možno o 10 rokov, ani nebudem mať tú schopnosť, sklona sa nahneváť za to isté, za čo som sa strašne rozčuľoval predtým.

Teda je tu aj vedomá aj nevedomá práca. Nevedomá práca vychádza z nášho *nižšieho ja*, z toho, čo každodenne stále robíme, každým svojim pohybom, emóciou. Vedomú prácu robíme viac-menej podľa receptu *Poznávania vyšších svetov*, keď si uvedomujeme, že základom všetkého je úcta, obdiv, morálna čistota atď. Táto vedomá práca vedie k tomu, že sa nám vytvára nový ďalší duchovný článok, ktorý teraz na rozdiel od ostatných vedie smerom hore. Toto je možné len preto, že máme tzv. *vyššie ja*, že máme v sebe určitý nehynúci, i nevyčerpatelný zdroj síl, ktorým môžeme svoj duševný život usmerňovať. Uvedomme si, čo to vlastne znamená.

Každý to vie, ale je ohromné aj čisto teoreticky si uvedomiť, že človek je taký tvor, ktorý každú chvíľu vo svojom živote, bez výnimky môže stáť na nulovom bode. Môžem povedať, že začnem znova, to alebo ono, to a to som zle urobil. Keď si človek sám sebe ide na nervy, každý, kto pracuje na sebe, si ide na nervy, to je samozrejmé, lebo vidí, aká je priepasť medzi ideálom a skutočnosťou, je schopný povedať, že zabudnem. Nietzsche hovorí, že kto si za deň nevie odpustiť desaťkrát, tak ten sa nikde v živote nedostane.

Tak to je teraz možné Kristovým impulzom. To je nové. V Starom zákone nič takého nemôžete nájsť. Preto to Ježiš hovorí Nnlanaelovi, ako svoje posolstvo: *odteraz uvidíš kontakt medzi človekom a duchovným svetom*. Doteraz ten kontakt nebol možný. Prečo? I ebo človek k fyzickému, éterickému a astrálnemu telu dostal iba také duchovné články, ktoré ho viedli stále hlbšie a nižšie do hmotného života. Avšak táto kariéra, ak to tak môžeme nazvať, človeka cez všetky tie tisícročia, to je krásna cesta k poznaniu tajomstva hmoty. Ku konci 19. storočia to boli röntgenové lúče, elektrické svetlo a môžeme pokračovať - zákony dedičnosti, spektrálna analýza atď. Teda človek odhalil ohromné veci, o ktorých 100 rokov predtým Goethe ani nesníval. Tam viedla kariéra človeka, ale tu Kristov princíp znamená zásadný obrat.

Keď sa spojíme s Kristom, tak sa nemôžeme dostať k takej novej duševnej zložke, ktorá nás vedie hlbšie do hmoty. Práve naopak, vnútorne v nás nastane obrat, a v každom človeku raz musí nastať, či tej, či onej inkamácii, to je už vec každého z nás. Preto sú tu tieto slová a hneď na ne nadväzuje *...a na tretí deň bola svadba v Káne*. Vidíte a tam je ten tzv. prvý zázrak. Nie je to zázrak, povedzme prvé znamenie.

V Jánovom evanjeliu je sedem takýchto veľkých znamení. Každé znamenie ukazuje, zviditeľňuje vyšší stupeň inkarnácie Ježiša Krista. Nie je možné inak ukázať, vysvetľovať rast Krista ako človeku. ako tým, že určité scény sú zobrazené vo veľkých imaginatívnych obrazoch, v ktorých vidieť, že jeho fyzická sila, fyzická moc rastie. Posledným znamením je vzkriesenie Lazára, keď sa Kristus stane pánom nad smrťou.

No a teraz som dlhý ešte dve vysvetlenia. To nové, *manas* ako *premenené astrálne sily*, ako komplex astrálnych síl, je nad nami. Každý z nás si môže povedať - ja mám dušu rozumovú úplne vyvinutú. Každý veľmi dobre vie, čo to znamená. Aký je rozdiel medzi dušou rozumovou a pocitovou? Duša pocitová je tá, ktorá si zakladá na tom, čo prežíva senzitívne, duša rozumová na tom, čo je logické, čo pozná, čo chápe, čomu rozumie.

Zoberme si napríklad hudbu. Keď som bol raz na jednej Verdiho opere, videl ma niekto z rodiny na premiére a potom o pol roka neskôr som bol zase na tej istej opere a tá moja príbuzná sa čudovala, že načo som to ešte raz videl? Keby niekto spočítal, že mu vychádza zaplatiť 65,50 Sk, tak samozrejme kontrolne to prepočíta, ale nebude to počítat' 10 alebo 50krát, raz to stačí. To je tá duša rozumová. Duša pocitová sa neuspokojí s tým, že niečo prežíva raz. Keď sa jej to páči, keď sa pri tom dobre cíti, tak to opakuje aj stokrát. Poznám ľudí, ktorí boli veľakrát na tej istej opere.

Ak naše tri duše sú určité samostatné jednotky, tak manas je nad týmito dušami. Prosím, to je veľmi ťažká myšlienka. To je veľmi ťažko prežívať a preto sú veľmi dôležité tieto dva príklady, ktoré som uviedol. *Syn človeka*, v našom prípade *manas*, je *pánom nad sobotou*. Samozrejme manas nie je od toho závislý, ale vytvorí si určitú devóciu, náladu, ktorú by mal mať v kostole, a vytvorí si ju hocikde a hocikedy zo sily svojho vlastného ja. A práve tak odpustenie. Keď Ježiš hovorí: „...odpúšťajú sa ti hriechy“, farizeji sa podľa evanjelia smejú, však to môže každý povedať, „...čo je ľahšie povedať, odpúšťajú sa ti hriechy, alebo povedať, vstaň a chod'. Ale, aby ste vedeli, že *Syn človeka má moc odpúšťať hriechy na zemi, hovorí porazenému: Vstaň, vezmi si svoje lôžko a chod' domov...* Lebo to je rozhodne ľahšie, než odpustiť hriech. Uvedomme si to, prosím. Duševne odčiniť niečo, čo nepatrí do astrality, vyradiť to odtiaľ, vyčistiť, je oveľa ťažšie.

Ak má niekto chrípku, horúčku, nechce sa mu jesť, nechce sa mu čítať, ruší ho rádio, je nervózny, je mu zle, ale o pár dní je zase všetko v poriadku. Ale ak niekto má voči niekomu averziu alebo opačne lásku a tá trvá roky a roky, nemôže to dostať zo seba von. Teda v astralite sedia veci hlbšie. To je ten zásah ja do astrality, a je určite o stupeň ťažší, náročnejší ako zásah do fyzického tela. To sú tie dva príklady.

A čo som chcel povedať s tým Natanaelom? Ježiš sa pýtal učeníkov, že čo myslíte vy, že som? A tam je ten výraz syn človeka. A čo Ježiš na to? Zakazuje učeníkom o tom hovoriť. Veľmi zaujímavé, že? Prečo? Lebo, a práve preto som odskočil do ríše Zaratustru, lebo bolo súčasťou mystérií. Výchova k tomu, aby človek v sebe vyvíjal syna človeka, bola ezoterná záležitosť, o ktorej sa nesmeli hovoriť. Nemohlo hovoriť. Však to by mohlo viesť iba k nedorozumeniam. To nemalo vôbec ani zmysel. To je celkom samozrejmé, že vtedy zakázali o tom hovoriť a šíriť sa o tých učeniach. A Ježiš to zakazuje tým svojim učeníkom a napriek tomu máme v evanjeliu tri nasledovné príklady. Je to Natanael, Nikodém a ešte Zacheus.

Teda máme ti tri príklady, kde Ježiš sám používa termín, sám ho vnáša, vkladá do rozhovoru. Čiže on sám vlastne proti svojmu príkazu jedná, mohol by som povedať, a nie je to celkom tak. Ide o to, že tieto tri osobnosti, ktoré sú tu v evanjeliu spomenuté, to sú traja zasvätení.

Všetci títo traja sú osobami, ktoré nie sú Ježišovými učeníkmi, ale idú vlastnou vývojovou cestou.

Ešte je tu Kaifáš, u ktorého môžeme vidieť jednu zvláštnu vec. I sám Ježiš Kristus pred súdom sám o tom hovorí - o sebe v tretej osobe.

Kedy, kto hovorí v tretej osobe o sebe? Dieťa, áno. To je nejaká zaujímavá vec. Ježiš Kristus hovorí zrejme o sebe, keď hovorí, že bude umučený Syn človeka a nepovie ja, čiže on Kristus, to vyššie ja celého ľudstva, kozmické ja, ktoré sa prejavuje tu ako Kristus, sa nestotožňuje s tým ja, ktoré bude umučené. On hovorí o sebe v tretej osobe. Nikdy nehovorí ja budem, ja zomriem. Nikdy. Nemôžeme nájsť

v evanjeliu - ja zomriem, ale Syn človeka bude ukrižovaný. Teda je to v Kristovi, ale nie je to on sám.

Vidíte a to je jeden aspekt, o ktorom ešte budeme hovoriť. Takto sa budem snažiť ukázať vám aspoň určité problémy. Nemyslím, že by bol účelný systematický výklad.

Ďakujem vám.